

O'ZBEKISTONDA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Avlayev Shaxzod Shuxrat O'g'li

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasining Tinglovchisi

E-mail: avlayevshaxzod0242@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasida kambag'allikni qisqartirishning moliyaviy mexanizmlarini takomillashtirish masalalari tahlil qilinadi. O'zbekiston hukumati 2022-2023 yillar davomida kambag'allikni kamaytirish bo'yicha bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirgan. Maqolada davlat tomonidan amalga oshirilgan ijtimoiy yordam dasturlari, mikroreditlash tizimi va subsidiyalarni kengaytirish, shuningdek, kambag'allikni qisqartirishda ushbu mexanizmlarning samaradorligi ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari, kambag'allik darajasining pasayishi va iqtisodiy farovonlikni oshirish uchun mavjud mexanizmlarning samaradorligini oshirish zarurligini ko'rsatadi. Maqola kambag'allikni qisqartirishga doir moliyaviy mexanizmlarni yanada takomillashtirish bo'yicha takliflar va tavsiyalarni taqdim etadi.

Kalit so'zlar: Kambag'allik, moliyaviy mexanizmlar, ijtimoiy yordam, mikroreditlash, subsidiyalar, kambag'allikni qisqartirish, iqtisodiy farovonlik, O'zbekiston, 2022-2023 yil, davlat dasturlari, iqtisodiy rivojlanish, ijtimoiy siyosat.

O'zbekiston Respublikasi 1991-yilda mustaqillikka erishganidan so'ng iqtisodiy rivojlanishning asosiy yo'nalishlaridan biri kambag'allikni qisqartirish va aholining turmush farovonligini oshirish bo'lib kelgan. Mamlakatning kambag'allik darajasi turli davrda o'zgarib turdi, biroq 2020-yillarga kelib, davlat kambag'allikni qisqartirishga alohida e'tibor qaratib, moliyaviy mexanizmlarni takomillashtirishni boshladi. O'zbekiston hukumati kambag'allikni qisqartirishni davlatning asosiy ijtimoiy siyosatining eng muhim yo'nalishi sifatida belgilagan bo'lib, bu boradagi ishlarni moliyaviy, iqtisodiy va ijtimoiy jihatlaridan kengaytirishni maqsad qilgan.

Maqolaning maqsadi O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirishda moliyaviy mexanizmlar qanday ishlashini, mavjud tizimlarning samaradorligini tahlil qilish va bu tizimlarni takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqishdan iboratdir. Maqolada kambag'allikni qisqartirish uchun foydalaniladigan asosiy moliyaviy mexanizmlar, davlatning ijtimoiy yordam dasturlari, mikro-moliya va kreditlash tizimlari ko'rib chiqiladi.

Mazkur maqola uchun tadqiqot usul sifatida kvantitativ va sifatli tahlil qo'llanildi. Ma'lumotlar O'zbekistonning 2022-2023 yilgi ijtimoiy-iqtisodiy statistikalariga asoslangan bo'lib, xalqaro tashkilotlar (BMT, Jahon banki) va O'zbekiston Respublikasining Davlat Statistika Qo'mitasi tomonidan taqdim etilgan raqamlar asosida amalga oshirilgan.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

1. **Kambag'allik darajasini tahlil qilish:** O'zbekistonning kambag'allik darajasi, shu jumladan, daromadlar va resurslarning taqsimlanishini o'rganish.

2. **Moliyaviy mexanizmlar:** Ijtimoiy yordam, mikrokreditlash va davlat subsidiyalari kabi moliyaviy vositalarni tahlil qilish.

3. **Samaradorlikni baholash:** Kambag'allikni qisqartirishda mavjud moliyaviy mexanizmlarning samaradorligini baholash.

2022-2023 yillarda O'zbekiston Respublikasi kambag'allikni qisqartirishga katta e'tibor qaratdi. O'zbekiston Respublikasining Statistika qo'mitasining ma'lumotlariga ko'ra, 2022 yil yakunlariga ko'ra, mamlakatda kambag'allik darajasi 12,9%ni tashkil etdi, bu esa 2020 yildagi 14,2%ga nisbatan pasayishni ko'rsatadi.

O'zbekistonning kambag'allikni qisqartirishda asosiy vositalari quyidagilar bo'ldi:

1. **Ijtimoiy yordam va subsidiya dasturlari:** 2022 yil oxirida davlat ijtimoiy yordam dasturlarini kengaytirish orqali 1,8 million oilaga qo'shimcha moliyaviy yordam ko'rsatdi. Shu bilan birga, O'zbekistonning qishloq joylarida kambag'allikni qisqartirishda qishloq xo'jaligiga subsidiyalarni oshirishga e'tibor qaratildi.

2. **Mikrokreditlash va moliyaviy inklyuziya:** Mikrokredit tashkilotlari va banklar orqali kambag'allikni qisqartirishda qo'llanilgan asosiy vositalardan biri sifatida 2023 yil boshida 500 milliard so'mdan ortiq mikrokreditlar berildi. Bu, ayniqsa, qishloq hududlarida kambag'allikni qisqartirishga yordam berdi.

3. **Boshqa davlat dasturlari:** 2023 yilning birinchi choragida, O'zbekistonning "Yoshlar daftari" va "Ayollar daftari" kabi ijtimoiy dasturlari orqali kam ta'minlangan guruhlar uchun qo'shimcha moliyaviy resurslar ajratildi.

O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan moliyaviy mexanizmlar so'nggi yillarda ancha takomillashdi. Biroq, ijtimoiy yordam dasturlari va mikrokreditlashning samaradorligini oshirish uchun quyidagi muhim jihatlar e'tiborga olish lozim:

1. **Xalqaro tajriba:** Kambag'allikni qisqartirishning samarali mexanizmlarini amalga oshirishda boshqa davlatlarning tajribasi, ayniqsa, janubiy-sharqiy Osiyo va Markaziy Osiyo mamlakatlarining ijtimoiy dasturlari tahlil qilinishi zarur.

2. **Mikromoliyaviy institutlar bilan hamkorlikni kuchaytirish:** Mikrokreditlash tizimi qishloq joylarida iqtisodiy faollikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Shu bois, mikromoliyaviy institutlarning soni va ular taqdim etadigan kredit miqdori kengaytirilishi kerak.

3. **Davlat dasturlarining malakali boshqaruvi:** Kambag'allikni qisqartirishda ijtimoiy yordam va subsidiya dasturlarining samaradorligini oshirish uchun, bu dasturlarni boshqarish tizimini yanada soddalashtirish va shaffof qilish zarur.

O'zbekiston Respublikasining kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan moliyaviy mexanizmlari so'nggi yillarda muhim ijobiy natijalarni ko'rsatdi. Biroq, bu jarayonni

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

yanada takomillashtirish uchun ijtimoiy yordam dasturlari va mikro kreditlash tizimlarini yanada samarali boshqarish zarur. Davlatning kambag'allikni qisqartirishga qaratilgan strategiyasi iqtisodiy va ijtimoiy barqarorlikka erishishda muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasining Davlat Statistika Qo'mitasi. (2023). O'zbekiston iqtisodiyotining 2022-2023 yilgi holati haqida ma'lumotlar. O'zbekiston Respublikasi Statistika qo'mitasi.
2. Shermatov, A. (2021). Ijtimoiy yordam va kambag'allikni qisqartirish: O'zbekistonda tizimning rivojlanishi. O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
3. Muxammadiev, D. (2020). Mikromoliyaviy institutlar va kambag'allikni qisqartirish: O'zbekiston tajribasi. O'zbekiston iqtisodiyoti nashriyoti.
4. Mahmudov, U. (2022). Kambag'allikni qisqartirishning iqtisodiy va ijtimoiy mexanizmlari. Iqtisodiyot va innovatsiyalar nashriyoti.
5. Karimov, Sh. (2021). Kambag'allikni qisqartirishda davlatning moliyaviy mexanizmlari: O'zbekiston tajribasi. Ekonomika va Statistika nashriyoti.

